

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 11:30 uur d.d. 8 juni – 12:00 uur d.d. 9 juni

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 Zorgmedewerkers met fysieke en/of mentale klachten 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffenen FMS en V&VN 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Uit een enquête van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) en Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN) blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse verpleegkundigen, verzorgenden en artsen na meer dan een jaar coronacrisis last heeft van fysieke of mentale klachten, en vaak van een combinatie daarvan. V&VN-voorzitter Bianca Buurman noemt het plan om in 2021 de 140.000 inhaaloperaties uit te voeren dan ook onrealistisch. De organisaties pleiten voor een persoonlijk herstelplan per zorgmedewerker om de klachten te verhelpen. Ook het "uitspreken van waardering" is volgens de organisaties "cruciaal om zorgprofessionals gemotiveerd te houden". Buurman noemt meer voorwaarden waaraan voldaan zal moeten worden om het vak aantrekkelijk te houden: "Betere arbeidsvoorwaarden, meer tijd en geld voor scholing, goede loopbaanmogelijkheden en zeggenschap over ons werk."
- In aanloop naar het advies van de Gezondheidsraad vanmiddag over het vaccineren van kinderen vanaf 12 jaar werpen medische experts een laatste blik hierop. Zo stelt kinderarts Patricia Bruijning voor om met een besluit te wachten totdat alle ouderen zijn gevaccineerd. Ook hebben gezonde kinderen volgens Bruijning doorgaans nauwelijks last van corona wat de vraag oproept of ze dan ingeënt moeten worden om volwassen te beschermen. Kinderarts Emmeline Buddingh en immunoloog Marjolein van Egmond vinden het vaccineren van kinderen 'absoluut nuttig', vooral als het gaat om kwetsbare kinderen. Als laatste zegt de Amerikaanse epidemioloog Anthony Fauci dat het verstandig is kinderen van alle leeftijden, inclusief baby's, te vaccineren.
- De deltavariant is ook vandaag onderwerp van gesprek. Britse wetenschappers uiten hun zorgen over het oprukken van de variant gezien die besmettelijker en hardnekkiger is dan eerdere mutaties. Kamerleden Paternotte (D66), Kuiken (PvdA) en Kwint (SP) roepen in reactie op tot vliegverboden vanuit het Verenigd Koninkrijk en India. De Kamerleden verwijten het kabinet "laksigheid" (Kwint) door de eerdere vliegverboden op te heffen terwijl het toezicht op de quarantaineplicht nog niet op orde was en is.
- Ook veel aandacht vanochtend voor de opening (van oranje naar geel) van een paar populaire Europese vakantiebestemmingen. Aan het reizen naar het buitenland kleven nog een wirwar aan regels, die zomaar ineens ook weer kunnen veranderen. Ook via de corporate kanalen van VWS komen veel vragen binnen over het vaccinatiebewijs en de regels omtrent reizen naar het buitenland. In de media klinken dan ook vanuit verschillende hoeken oproepen om dit (snel) te vergemakkelijken. Zo pleit verantwoordelijk Eurocommissaris Didier Reynders ervoor dat EU-landen zo snel mogelijk coronareisbewijzen gaan verstrekken en wijst hij op het zevental landen dat al is begonnen met het uitgeven van het zogeheten digitale Covid-19-certificaat. De ANBO roept de Nederlandse regering nogmaals op om het gele boekje snel in te voeren als officieel Europees reisdocument.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het RIVM registreerde afgelopen week 14.397 positieve coronatesten, 30% minder dan een week eerder en het laagste aantal sinds september. Op de ic's werden 50 opnames gemeld, een halvering t.o.v. een week eerder.
- Het risiconiveau in de meeste veiligheidsregio's is verlaagd: zes regio's zitten nu in de categorie Zorgelijk, elf regio's in de categorie Ernstig en acht regio's in de categorie Zeer Ernstig.

Informatiebehoefte

- Uit een enquête van de FMS en V&VN (onder 7.000 werknemers) blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse verpleegkundigen, verzorgenden en artsen na meer dan een jaar coronacrisis last heeft van fysieke of mentale klachten, en vaak van een combinatie daarvan. "Zorgprofessionals zijn moe, hebben angstgevoelens, piekeren veel en hebben last van slaapproblemen", vatten de organisaties het samen. Een op de vijf ondervraagden is zelfs uitgevallen door fysieke en mentale klachten, in de helft van de gevallen langdurig. Bijna de helft van de ondervraagden (46%) heeft last van vermoeidheid, 24% heeft slaapproblemen, 20% geeft aan snel boos of geïrriteerd te zijn en 22% piekert. Een flinke minderheid (30%) heeft tijdens de coronacrisis last gehad van angstgevoelens, 10% heeft dat nog steeds. Van uitrusten is het bij veel mensen uit de zorg nog niet gekomen. Bij ruim een kwart zijn sinds maart vorig jaar vrije dagen of gepland verlof ingetrokken. Van die groep zegt twee derde dat dit nog niet is ingehaald. Vakantie is dan ook een veel gegeven antwoord op de vraag wat zorgprofessionals nodig hebben om te herstellen, 34% zegt dit nodig te hebben. 43% vindt dat de balans tussen werk en privéleven moet worden hersteld, 35% zou de werklust graag kleiner zien worden. Ondanks de vele klachten en zorgen willen de meeste ondervraagden graag in de zorg blijven werken. Bijna een op de

tien (9%) ondervraagden wil dat niet; zij zijn actief op zoek naar ander werk. Nog eens 14% denkt erover het vak te verlaten, maar heeft nog geen concrete actie ondernomen.

- Directeur Toshiro Muto zegt dat het IOC met geen woord heeft gepraat over uitstel of afstel van de Olympische Spelen. Volgens Muto is er wel gesproken over de mogelijkheid om nog meer betrokkenen te vaccineren.
- De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) meldt dat bij een vijfde van de commerciële coronatestlocaties mogelijk besmettelijk afval nog niet goed wordt gescheiden van het gewone bedrijfsafval. Ook het verpakken en vervoeren van afgenomen monsters gaat bij zes commerciële testlocaties en twee testlocaties van de GGD nog niet volgens de regels.
- Bronnen melden aan de politieke redactie van RTL Nieuws dat het kabinet vrijdag beslist over de coronaregels voor evenementen deze zomer. Daarnaast worden de coronamaatregelen mogelijk eerder versoepeld, op 26 juni. Dat wordt serieus overwogen, maar het is nog niet zeker, benadrukken betrokkenen.

Vaccinatiecampagne

- Lareb heeft tot nu toe 20 meldingen (4 meer dan twee weken geleden) ontvangen van bloedstolsels (trombose) in combinatie met een laag aantal bloedplaatjes na een prik met het AstraZeneca-vaccin. Inmiddels zijn er drie mensen (1 meer dan twee weken geleden) van deze groep overleden. "Het is niet bij al deze meldingen zeker dat het door het vaccin komt, maar er is wel een sterke verdenking dat het hier om deze specifieke ernstige bijwerking gaat."
- Onderzoekers van de Universiteit van Saarland in Duitsland stellen in een voorlopige publicatie dat mensen die na een eerste prik met het AstraZeneca-vaccin een tweede prik met Pfizer/BioNTech krijgen, een betere afweer ontwikkelen tegen het coronavirus dan na een tweede dosis AstraZeneca. De afweerreactie in het lichaam is zelfs nog iets beter dan wanneer iemand twee prikken van Pfizer krijgt, aldus de wetenschappers. Na een dubbele Pfizer-vaccinatie en een combinatieprik werden tien keer zoveel antistoffen in het bloed aangetroffen dan na twee AstraZeneca-prikken. De combinatie gaf zelfs betere resultaten als het gaat om de neutraliserende antistoffen dan bij een dubbele prik met Pfizer, zo stellen de onderzoekers. Tot slot leidt een dubbele prik met Pfizer of een combinatie van AstraZeneca en Pfizer tot een sterkere reactie van zogenoemde T-cellen. Naar aanleiding van dit nieuws geeft men via de social mediakanalen van minister De Jonge aan hun tweede AstraZeneca-prik niet meer te willen en vraagt men of de mogelijkheid er komt om het Pfizer-vaccin als tweede prik te krijgen.
- Een recordaantal vaccinaties vorige week: meer dan 1,2 miljoen Nederlanders werden gevaccineerd. Deze week worden naar verwachting bijna 1,5 miljoen mensen ingeënt.
- Via de corporate kanalen van VWS vragen over vaccinatie. Zo wil men graag weten wanneer geboortjaar X aan de beurt komt en daarnaast de vraag of één prik wel voldoende beschermt na een besmetting.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge vraagt men wanneer de keuzemogelijkheid tot Janssen er zal komen.

Vaccinatiecampagne – kinderen

- De Amerikaanse epidemioloog Anthony Fauci zegt dat het verstandig is kinderen van alle leeftijden, inclusief baby's, te vaccineren. "We weten dat het veilig en effectief is kinderen van twaalf jaar en ouder te vaccineren", zegt Fauci. Volgens Fauci is er waarschijnlijk eind dit jaar, maar uiterlijk aan het einde van het eerste kwartaal van 2022, "voldoende informatie uit onderzoek om kinderen van alle leeftijden te vaccineren".

Reizen

- Het Europees Parlement is akkoord met de regelgeving rond het DCC wat reizen door de EU zal vergemakkelijken.
- De Franse regering heeft besloten het gele boekje goed te keuren als bewijs van vaccinatie voor reizigers in afwachting van het DCC. De vaccinatie moet wel minstens twee weken daarvoor zijn afgerond.
- De [Volkskrant](#) beantwoordt zes vragen over reizen in de komende zomer en stelt dat er nog een 'wirwar' aan regels is.
- Via de corporate kanalen van VWS veel vragen over het vaccinatiebewijs en de regels omtrent buitenlandse reizen.

Mondkapjesdeal Sywert van Lienden

- In de uitzending van Nieuwsuur geven mondkapjeshandelaren- en inkopers aan dat ze niet begrijpen dat Van Lienden zoveel kreeg voor zijn mondkapjes. De marktprijzen waren toen niet zo hoog, zeggen zij. Nieuwsuur spreekt onder meer met Gideon Goudsmit, die mondkapjes voor 1,50 euro verkocht. Goudsmit biedt eind maart 2020 - als de nood om mondkapjes hoog is - zijn maskers aan bij het LCH, maar zijn aanbod wordt zonder reden afgeslagen. In dezelfde periode koopt LCH wél de veel duurdere mondkapjes van Van Lienden in. Ook Jos de Blok van thuiszorgorganisatie Buurtzorg kocht mondkapjes van Van Lienden in, omdat er vanuit de overheid nog niets kwam. Hij hoefde slechts 1,50 euro te betalen voor dezelfde maskers.
- In de Volkskrant een artikel over de mogelijke aanwezigheid van grafen in de mondkapjes van Van Lienden. Meerdere gezondheidsorganisaties hebben destijds de Europese Commissie en zorgautoriteiten van VWS opgeroepen de maskers in de ban te doen. Ook binnen het kwaliteitsteam van het LCH zouden er zorgen zijn over het gebruik van grafen. Volgens de krant negeerde VWS die signalen en liet het de deal met Van Lienden doorgaan doordat de maskers waren voorzien van een IERS CE-certificaat.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Uit een onderzoek van Markteffect (onder 1600 Nederlanders) blijkt dat ongeveer driekwart van de Nederlanders het EK voetbal gaat volgen; 86% daarvan kijkt het thuis op de eigen televisie. Een enkeling verwacht dat het verbod op kijken in de horeca of op pleinen over een paar weken ingetrokken wordt.

Betekenisgeving

- Naar aanleiding van de enquête stelt **V&VN-voorzitter Bianca Buurman** dat het onrealistisch is om in 2021 de 140.000 inhaaloperaties uit te voeren. "Door de lengte en intensiteit van de coronacrisis is er roofofbouw gepleegd. Er moet tijd komen om grondig te herstellen. [...] We komen er niet met een paar weekjes vakantie", aldus Buurman. **FMS-voorzitter Peter Paul van Benthem** valt haar: "De resultaten zijn verontrustend. Zeker in het licht van de enorme berg inhaalzorg die op ons wacht. De patiënten die moesten wachten hebben ook recht op uitgeruste, gemotiveerde zorgprofessionals." FMS en V&VN pleiten voor een persoonlijk herstelplan per zorgmedewerker om de klachten te verhelpen. Ook het "uitspreken van waardering" is volgens de organisaties "cruciaal om zorgprofessionals gemotiveerd te houden". Buurman noemt meer voorwaarden waaraan voldaan zal moeten worden om het vak aantrekkelijk te houden: "Betere arbeidsvoorwaarden, meer tijd en geld voor scholing, goede loopbaanmogelijkheden en zeggenschap over ons werk."
- De **ANBO** roept de Nederlandse regering nogmaals op om snel te regelen dat het gele inentingsboekje op Europees niveau geldt als vaccinatiebewijs tegen corona. In Duitsland, IJsland, Oostenrijk en Spanje accepteren ze het boekje al wél als vaccinatiebewijs. Daarnaast zou het volgens de bond als vervanging van de Corona Check-app kunnen gelden. Lang niet alle ouders hebben volgens ANBO een smartphone of kunnen er niet zo goed mee omgaan.
- Hoe effectief de vaccins zijn, is volgens NRC 'de cruciale vraag' van de komende maanden, als de vaccinatiegraad steeds hoger wordt en de coronamaatregelen stap voor stap worden opgeheven. Uit eerdere onderzoeken bleek dat de vaccins een hoge effectiviteit hebben, maar dit kan volgens de krant in de praktijk verschillen. Zo waren de proefpersonen die aan deze onderzoeken deelnamen over het algemeen gezond, waardoor volgens de krant onduidelijk is hoe goed de vaccins werken bij kwetsbare mensen. Ook spelen andere omstandigheden mee als de kwaliteit van de gezondheidszorg en sociale gewoontes. Daarnaast is voor belangrijke doelgroepen nog niet vast te stellen hoe effectief het vaccin precies is doordat er niet voldoende data is.
- In een reportage in [de Volkskrant](#) vertelt **internist-infectioloog Denise Telgt**, die vrijdag afreisde naar Suriname om daar te helpen in het ziekenhuis, dat er sprake is van een 'humanitaire ramp' in Suriname.
- **Verantwoordelijk Eurocommissaris Didier Reynders** pleit ervoor dat Nederland en andere EU-landen zo snel mogelijk coronareisbewijzen gaan verstrekken. Als ze daarmee wachten tot 1 juli dreigen er problemen, waarschuwt hij. Reynders wijst op een zevental landen dat het zogeheten digitale Covid-19-certificaat al uitgeeft.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge steeds vaker het bericht van mensen die al gevaccineerd zijn, maar aangeven dat dit (weken later) nog niet geregistreerd is.

Deltavariant

- In AD, De Telegraaf en Trouw vanochtend aandacht voor de oprukkende deltavariant in het Verenigd Koninkrijk. Wetenschappers in het Verenigd Koninkrijk maken zich grote zorgen gezien deze variant besmettelijker en hardnekkiger is dan eerdere mutaties. AD concludeert dat het beloofde einde van de Britse lockdown op 21 juni 'uiterst onzeker' is.
- **Kamerleden Paternotte (D66), Kuiken (PvdA) en Kwint (SP)** roepen op tot vliegverboden vanuit het Verenigd Koninkrijk en India door de opkomst van de deltavariant in deze landen. De Kamerleden verwijten het kabinet "laksigheid" (Kwint) door de vliegverboden op te heffen terwijl het toezicht op de quarantaineplicht nog niet op orde was en is. Paternotte stelt in het AD (opiniestuk) en in gesprek met EenVandaag dat de quarantaineplicht "nu nog helemaal niet wordt gehandhaafd", terwijl alle vliegverboden al wel zijn opgegeven. Zijn oproep aan het kabinet: "Laat eerst zien dat de quarantaineplicht werkt, trek samen op met onze buurlanden en stel tot die tijd de vliegverboden naar de grootste virusbrandhaarden in."

Vaccinatiecampagne – kinderen

- In De Telegraaf komen drie medische experts aan het woord over het vaccineren van kinderen. **Immunoloog Marjolein van Egmond** stelt dat het vaccineren van kinderen 'absoluut nuttig is' voor een groep kwetsbare kinderen "... wier ouders om medische redenen niet ingeënt kunnen worden of waarbij de vaccins niet goed aanslaan omdat ze bijvoorbeeld na een niertransplantatie afweeronderdrukkende medicijnen moeten slikken". Volgens **kinderarts Emmeline Buddingh** heeft corona bij kinderen met een medische indicatie soms een ernstig verloop. Een ander belangrijk argument om kinderen te vaccineren is volgens Buddingh dat het reproductiegetal zo lager wordt en hiermee waarschijnlijk maatregelen als een nieuwe lockdown en een scholensluiting voorkomen kunnen worden. **Kinderarts Patricia Bruijning** stelt dat het goed is om bij gezonde kinderen eerst te kijken wat het virus doet als alle ouders zijn gevaccineerd. Zo weten we volgens Bruijning nog te weinig over eventuele zeldzame bijwerkingen en de langetermijneffecten. Ook hebben gezonde kinderen volgens Bruijning doorgaans nauwelijks last van corona wat de vraag oproept of ze dan ingeënt moeten worden om volwassen te beschermen.

Sport

- **Secretaris-generaal van de KNVB Gijs de Jong** is ervan overtuigd dat het EK veilig plaats kan vinden in Nederland. Zo zijn er strikte maatregelen in de stadions en draaiboeken om de veiligheid te garanderen.
- De Japanse **hoogleraar en viroloog Hitoshi Oshitani** waarschuwt voor het door laten gaan van de Olympische Spelen gezien het "honderd procent onmogelijk om de Spelen te organiseren zonder risico van het verspreiden van het virus in Japan en in andere landen na het toernooi." **Onderzoeker Tara Kirk Sell (Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health)** spreekt van een 'acceptabel risico'. Zo zullen er volgens Kirk Sell besmettingen zijn, maar betekent het hebben van één of twee besmettingen niet dat het een mislukking is.